

3) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand.

[Af Birgith Mogensen (CD) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 164. Fremsat 30/1 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Som forslagsstillerne sikkert kan huske, havde vi så sent som den 27. januar i år første behandling af et lovforslag fra fremskridtspartiet om det samme afsnit i bistandsloven, som centrum-demokraterne nu også ønsker ændringer i. Dengang sagde jeg, at socialministeriet er i gang med at udarbejde en række forslag til ændringer i det afsnit i bistandsloven, der handler om børns anbringelse uden for hjemmet. Disse forslag, der alle har til formål at styrke retssikkerheden, vil blive fremsat i folketinget straks i begyndelsen af næste folketingssamling og må vurderes i sammenhæng. Jeg er derfor heller ikke ved denne lejlighed indstillet på at gå i realitetsdrøftelser af det foreliggende lovforslag.

Taanquist (S):

Jeg kunne nøjes med at henvise til mine bemærkninger ved behandlingen af et tidligere lovforslag her om det samme emne. Vi gjorde i øvrigt på det tidspunkt opmærksom på, at vi var indstillet på at lave visse ændringer i reglerne om tvangsfjernelse. Men jeg vil godt sige her, at de tanker, vi har om ændringer, ikke går i retning af, at tvangsfjernelser skal afgøres ved dom. Hvis det skulle være tilfældet, ville en tvangsfjernelse være et spørgsmål om ja eller nej, og det er ikke det, det drejer sig om. En tvangsfjernelse er et spørgsmål om på den ene side tvangsfjernelse og på den anden side et andet tilbud. Spørgsmålet, om der er andre tilbud, der kan stilles til rådighed, afgøres nu engang bedst efter de regler, vi allerede har nu. Vi ser som sagt gerne, at der sker visse ændringer i de regler, vi har nu, men det kommer vi tilbage til senere.

Den drastiske nedgang, der har været i antallet af tvangsfjernelser, siden vi fik bistandsloven, og de tilbud, som bistandsloven

giver, viser, at vi nok er på rette vej med den procedure, vi allerede nu har for tvangsfjernelser. Nu afventer vi som sagt blot socialministerens udspil.

Nathalie Lind (V):

Dette forslag er jo en genfremsættelse. Forslagsstillerne kender partiernes stilling til det. Jeg skal ikke føje meget nyt til, også fordi vi, som man allerede har sagt, for ikke længe siden havde en debat om dette. Men jeg vil godt lige understrege, at jeg tror ikke, det er nogen god idé, at det skal ske ved dom. Jeg har ikke en sådan mistillid til de folkevalgte organer ude i kommunerne, at jeg finder det rimeligt at røre ved det gældende princip.

At så det nuværende system skal udbygges, idet der på forskellig måde skal gives bedre garantier og større sikkerhed for forældrene, som ombudsmanden har påpeget, og som jeg tillod mig også at nævne, da vi havde et forslag fra fremskridtspartiet, det er en anden sag. For mig at se er det principielle i det foreliggende forslag, at det skal være ved dom, man træffer beslutning, og det tror jeg ville være en forkert vej at gå.

Ud fra dette er vi ikke enige i hovedprincipperne i lovforslaget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Den 27. januar i år behandlede vi et forslag fra fremskridtspartiet om tvangsfjernelser, som centrum-demokraterne dengang ikke kunne tilslutte sig, med den begrundelse, at forslaget ikke var godt nok. Jeg undrede mig dengang meget over centrum-demokraternes stilling, men forstår den bedre nu, når de allerede den 30. januar fremsætter dette forslag, som vi behandler i dag. Dette til trods kan det konservative folkeparti tilslutte sig CDs forslag om at ændre § 126 i bistandsloven.

Som jeg også fremhævede i min ordførertale den 27. januar, er en tvangsfjernelse en meget uheldig foranstaltning, som griber dybt ind i familielivet, som måske har været belastet gennem en lang periode, der er gået forud. CDs forslag har dog nogle væsentlige mangler. Bl. a. er det ikke oplyst, hvor mange tvangsfjernelser der er pr. år, og hvor store udgifter der eventuelt er forbundet med, at sagen indbringes for en dommer inden 24

[Karen Thurøe Hansen]

timer. Men det er selvfølgelig ting, som vi kan få opklaret i udvalget.

Selv om socialministeren har oplyst – hvad socialministeren også gjorde ved den behandling, vi havde for en måned siden – at hun agter i næste samling at fremsætte forslag om ændringer med hensyn til tvangsfjernelser, håber jeg trods alt, der kan skabes et flertal for CDs forslag.

Som tidligere nævnt er det konservative folkeparti positivt over for ethvert forslag, der kan værne og beskytte familiens retssikkerhed.

Pilgaard Andersen (FP):

Vi er enige med CD i, at der bør ske en ændring i bistanndsloven vedrørende § 123 og § 127. Vi er enige i, at vi ikke kan fortsætte med denne lov; der må ske en eller anden ændring. Fremskridtspartiet har helt klart sagt, hvordan vi ønsker loven skal ændres.

Vi har fået et tilsagn fra socialministeren om, at hun vil fremkomme med et lovforslag i næste samling. Jeg vil gerne spørge socialministeren: hvorfor kan vi ikke få dette lovforslag fremskyndet? Der er medlemmer og partier her i folketinget, der ønsker at få denne principielle sag ordnet her og nu. Det har jo vist sig, at der har været en række problemer. Det har vi alle sammen været vidne til ude omkring i landet.

Når CD foreslår, at man nu skal have sagen behandlet inden 24 timer, mener jeg, det ikke er gennemtænkt. Det er fuldstændig urealistisk, at de ting kan foregå inden for 24 timer.

Ønsker man en virkelig kvalificeret behandling af selve sagen i forbindelse med en tvangsfjernelse, skal en dommer forsøge på at sætte sig ind i det omfangsrige materiale, der som regel foreligger, og det kan ikke klares inden for 24 timer. Der vil ofte være tale om en opfølgning over for socialudvalget og de socialrådgivere og psykologer, som er kommet med indstillingen. Hvis forslaget gennemføres, vil man komme i den situation, at det bliver meget, meget vanskeligt at ændre en afgørelse, som en dommer har været med til at træffe. Efter fremskridtspartiets opfattelse vil det blive en skueproces, ikke andet.

Hvis man skal have en kvalificeret vurdering af en sag, er man nødsaget til at forsøge

på at stille nogle alternativer op. Vi har sagt, at man skal have en afgørelse inden 14 dage. Det er ud fra den betragtning, at vi ønsker, at der over for de erklæringer, der foreligger fra de psykologer og socialrådgivere, der er kommet med indstillingen, kan komme til at foreligge et fuldstændig uvildigt materiale, der også forsøger på at varetage forældrenes interesser. Vi mener ikke, at dette forslag i tilstrækkelig grad varetager forældrenes interesser.

Til sidst vil jeg helt klart sige, at forslaget indebærer en forbedring, men vi mener ikke, at den er tilstrækkelig. Vi mener ikke, at de 24 timer er realistisk. Det vil jeg meget gerne have lidt mere uddybet. Det regner vi med at få under udvalgsbehandlingen.

Birthe Nielsen (SF):

Det er jo ikke så længe siden, vi her i folketinget behandlede et andet lovforslag fra fremskridtspartiet, som minder noget om dette, men jeg kan se, at centrum-demokraternes forslag er en genfremsættelse. Jeg vil godt sige, at vi i socialistisk folkeparti ikke mener, at vi skal have børnedomstole. Det er jo sådan set det, der ligger i det forslag, der kommer fra centrum-demokraterne. Det ved jeg man har i England, men jeg synes ikke, det er den rigtige måde, at man hiver børn og forældre ind til en retssag. Det system, vi har i øjeblikket, kan vi godt diskutere, og det synes jeg også vi skal. Socialministeren har også sagt, at der kommer et forslag, som ændrer nogle af reglerne vedrørende børns tvangsanbringelser. Jeg vil godt sige i den forbindelse, at sikkerhedsnettet består jo for forældrene i, at de kan klage til den sociale ankestyrelse, og derudover kan man også anke videre.

Der har været nedsat en arbejdsgruppe, som er kommet med et udspil til, hvordan man kan gøre disse ting bedre, foranlediget af ombudsmandens initiativ bl. a. Jeg kan være enig med de ordførere, der har sagt, at der kan gå for lang tid fra det tidspunkt, hvor en socialudvalgsformand kan træffe ensidig beslutning, indtil socialudvalget kan mødes. Den situation kunne man ændre, lige så vel som man kunne øge forældrenes retssikkerhed ved, at der blev beskikket en advokat eller et andet menneske, som forældrene

[Birthe Nielsen]

havde tillid til, som kunne ligesom varetage forældrenes interesser.

Når jeg har sagt det, må jeg understrege, at man skal se på børnenes tarv. Vi kan se, at efter de ændringer, der er sket i forbindelse med bilstandsloven, er der meget få tvangsanbringelser. Der var mange flere tvangsanbringelser, før bilstandsloven blev gennemført. Der er i det hele taget færre børn, der bliver anbragt uden for hjemmet. Så kan man diskutere, hvorfor det er sådan. Er det, fordi børnene har det bedre, eller hvad er årsagen til, at der er færre børn, der bliver anbragt? Hvordan er det egentlig for børnene? Det synes jeg også er vigtigt. Nu har jeg hørt mange snakke så forfærdelig meget om forældrene, men forældrene ejer jo ikke børnene. Det er for mig også et spørgsmål om, hvordan de børn har det. Kunne man gøre noget bedre for børnene – og selvfølgelig også for at hjælpe familierne – i forbindelse med det forebyggende arbejde? Hvad er årsagen til, at færre børn bliver anbragt uden for hjemmet? Er det, fordi man ligesom lader familierne sejle deres egen sø, eller er der andre årsager? Jeg synes, man mangler mange oplysninger om, hvorfor der sker færre anbringelser i det hele taget.

Jeg kan godt se af rapporten, at der er flere frivillige anbringelser. Det synes jeg er helt i orden. Det er bedre, at man finder ud af noget i fællesskab af hensyn til barnet. Netop når vi snakker om forældre, synes jeg altså ikke, vi skal glemme, at det dog først og fremmest er børnenes tarv, børnenes velfærd, vi skal tilgodese. Det er et spørgsmål, om vi gør det nok. Jeg regner med, at når der kommer noget fra socialministeren, får vi belyst nogle af disse ting. Jeg er enig i, at ud fra vores retssystem må forældrene have en, der varetager deres tarv, men man må også varetage barnets tarv. Det er et spørgsmål, om man gør det godt nok i den nugældende lov.

Jeg er ikke indstillet på at godtage centrum-demokraternes forslag, bl. a. fordi jeg ikke mener, det er rigtigt, at man fører børn for en dommer, som der lægges op til her, ud fra nogle rent juridiske betragtninger. Jeg mener, der er meget mere end jura i det her. Der er andre mennesker, der måske mere end jurister i forbindelse med netop disse familieretlige sager har meget mere check på, hvordan familierne fungerer, også i forbin-

delse med den kontakt, de har via socialforvaltningerne til familierne.

Jeg afventer som sagt, hvad der kommer fra ministeren. Det er åbenbart et spørgsmål, der har været drøftet igennem årene, men man har ligesom ikke rigtig fundet ud af, om systemet har fungeret godt nok, om der er ting, der bør ændres.

Jeg mener, det i hvert fald er helt klart, at man i forbindelse med socialudvalgsformandens ret til ensidigt at træffe en foreløbig afgørelse bør ændre den 2 måneders periode, der kan gå, indtil udvalget mødes, så ventetiden ikke bliver så lang. Det er ulideligt ikke blot for barnet, men også for forældrene eller eventuelle plejeforældre, som har modtaget barnet, at der skal gå så lang tid, inden afgørelsen træffes. Derfor vil jeg med interesse afvente, hvad der kommer fra socialministeren.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal henvise til, hvad vor tidligere socialpolitiske ordfører, fru Grethe Philip, sagde under debatten, dengang forslaget første gang blev behandlet, og tilslutte mig de betragtninger, fru Grethe Philip gjorde dengang. Det går i hovedsagen ud på, at vi er tilhængere af en bisidderordning, at vi mener, det er nødvendigt med en hurtigere behandling, end der sker i dag – jeg kan her også tilslutte mig fru Birthe Nielsens betragtninger om socialudvalgsformanden – men at vi ikke er tilhængere af, i hvert fald ikke, hvis der ikke kommer yderligere argumentation herfor, at det bliver en dommer, der skal træffe afgørelsen.

Vi har imidlertid forstået, at socialministeren straks i begyndelsen af næste folketings-samling vil komme med et mere omfattende lovforslag, som også vil omhandle disse spørgsmål, og vi er derfor villige til at sætte tingene i bero, indtil dette mere sammenhængende forslag kommer.

Hvis det skulle være sådan, at socialministeren anvender en høringsprocedure i forbindelse med et sådant lovforslag, vil jeg godt bede socialministeren overveje, om det er muligt, at partierne – eller måske ordførerne – nogenlunde samtidig bliver orienteret om, i hvad retning forslaget går. Hvis det sker så tidligt, at det er inden folketingets sommerferie, vil vi hilse det velkomment.

Lis Starcke (DR):

På baggrund af den megen avisomtale af tvangsfjernelser af børn, som vi udmærket ved ofte er gjort mere dramatiske end virkeligheden, er det meget nyttigt, at vi på grund af denne genfremsættelse får lejlighed til at drøfte den meget alvorlige procedure, der finder sted både forud for, under og efter en tvangsfjernelse.

Noget af det, der kan forfærde én, er den uendelig langsomme forretningsgang, som folketinget ofte må affinde sig med, når en arbejdsgruppe med – det skal indrømmes – et stort kommissorium nedsættes og derefter arbejder i årevis. Den af socialministeriet nedsatte arbejdsgruppe af april 1975, der skulle overveje en eventuel ændring af kompetencereglerne med hensyn til tvangsanbringelse af børn og unge uden for hjemmet, afgav først rapport den 21. august 1979, altså mere end 4 år efter. Det, at denne arbejdsgruppe var i gang med undersøgelser – eller, som der står i skrivelsen, overvejelser – brugte daværende socialminister Erling Jensen til at afvise eller i al fald udskyde et tilsvarende lovforslag som det, vi behandler i dag. Socialministeren indrømmede dog med henblik på foreløbige beslutninger, at han ikke ville bestride, at anvendelsen kunne være betænkelig – og her tilliader jeg mig at citere ministeren fra sp. 3796 i folketingets forhandlinger 1978-79:

» . . . fordi der her ikke gælder de sædvanlige retsgarantier.«

Den socialdemokratiske ordfører, det var fru Inge Fischer Møller, bad om, at arbejdsgruppen fik til opgave at se på, om de skrivelser, de lokale myndigheder sender ud til borgerne, bliver formuleret på en sådan måde, at borgerne er klar over, hvilket møde de skal deltage i. Dette kan dog siges at være ret væsentligt. Ligeledes, at de pågældende får aktindsigt eller i alle tilfælde mundtligt en grundig oplysning om sagens akter.

Fru Inge Fischer Møller bad også om, at det på en eller anden måde kunne understreges, at man allerede efter gældende lov har mulighed for at tage en anden person med sig, altså en bisidder, hvis man føler sig utryg ved situationen. Det er noget af det, vi må håbe socialministeren vil få med i sit lovforslag. Fru Inge Fischer Møller tilføjede den gang, at hun troede, at man på den måde

ville løse nogle af de problemer, som CD peger på. Det var altså allerede den 7. december 1978. Vi skriver nu 1981.

Jeg vil gerne spørge, om man har tydeliggjort skrivelserne og har understreget, at forældrene har ret til at medtage en bisidder. Jeg vil ligeledes spørge, om de udsendte cirkulærer er blevet mere præcise og oplysende.

Professor Erik Siesbys alvorlige indvendinger i den artikel, der er optrykt som bilag til lovforslaget, hvor han kalder bistandslovens procesform for velvillig inkvisition, har ikke kunnet undgå at gøre et stærkt indtryk. Ej heller ombudsmandens gentagne påpegning af problemerne i forbindelse med retssikkerheden, specielt omkring § 126 i bistandsloven. Ombudsmanden siger det endda så stærkt, at han kalder det en anholdelse, hvor den anklagede part, altså forældrene, ikke er bekendt med grundlaget for anholdelsen og ifølge loven intet kan foretage sig, før der er gået 2 måneder.

På denne baggrund kan jeg godt forstå CDs forslag om, at fjernelsessager skal indbringes for en dommer inden 24 timer. Jeg tror dog ikke, det er realistisk, men jeg mener, at man i al fald bør have en ret kort tidsfrist.

Vi finder det også fra retsforbundets side rimeligt, at forældremyndighedens indehaver skal være til stede og skal have ret til at føre vidner. Om det er påkrævet, at der beskikkes en advokat til at varetage barnets tarv i samråd med forældremyndighedens indehaver, er vi parate til at drøfte i udvalget; det er vi måske knap så sikre på.

Retsforbundet er altså positivt indstillet, især over for at få gennemdrøftet disse alvorlige spørgsmål på baggrund af den nu endelig fuldførte arbejdsgrupperapport, der i sandhed har været længe undervejs.

Mimi Jakobsen (CD):

Vores ordfører, fru Birgith Mogensén, kan desværre ikke være til stede, så jeg skal forsøge på CDs vegne at knytte nogle bemærkninger dels til forslaget, dels til de ordførere, der har været så venlige at beskæftige sig med det.

Jeg må nok lige af hensyn til referatet starte med at beklage, der har indsneget sig en fejl i bemærkningerne til lovforslaget. Der står i første spalte i bemærkningerne flere

[Mimi Jakobsen]

gange nævnt § 126. Det skal selvfølgelig læses som § 127 i den eksisterende lov. Det er den, CD i forslaget har lavet om til § 126. Den lille trykfejl har forhåbentlig ikke forplumret debatten, tilsyneladende ikke i hvert fald.

Vi har jo, som alle ordførere har været inde på, tidligere fremsat dette forslag, nemlig i 1978, og så har man i øvrigt set, at der ikke er sket noget som helst på dette område siden. Det er selvfølgelig baggrunden for, at vi har genfremsat det.

Nu siger ministeren i dag, at der vil ske noget i næste folketingssamling, og det er da glædeligt. Jeg synes, det giver os endnu mere grund til at genfremsætte forslaget. Når nu ministeren skal overveje den rapport, der er kommet fra arbejdsgruppen, kunne det jo være, at der kunne smutte andre tanker ind i ministerens overvejelser end arbejdsgruppens opfattelse af sagen. Denne arbejdsgruppe har efter CDs mening ikke formået at skabe den retssikkerhed, som vi mener er nødvendig i forbindelse med de følelsesmæssigt meget store problemer, der ligger i disse sager.

Fru Lone Dybkjær var inde på spørgsmålet, om det nu skulle være en dommer. Det, udvalget stort set siger, er, at det må være tilstrækkelig garanti for retssikkerheden, hvis en dommer tiltræder socialudvalget. Deri er vi uenige. Det finder vi ikke det er, for dommeren vejleder i socialudvalget om paragrafernes indhold, men går ikke ind i selve sagsbehandlingen. Det betyder, at afgørelsen alene er socialudvalgets. Den er meget tit truffet på et meget spinkelt grundlag, for man får et ganske kort resumé på et ark A 4 om en meget kompliceret sag, og det vil naturligvis være præget af den løsning, som forvaltningen ønsker der skal findes på sagen.

Der sker så det, at socialudvalget kan dække sig bag ved, at man har en dommer til stede, og dommeren ved inderst inde udmærket godt, at det ikke er ham, der har afgjort sagen, det er socialudvalget. Derved føler vi altså at retssikkerheden ikke er til stede, at man ikke har den fornødne tryghed. Derfor ønsker vi dommeren flyttet ud fra socialudvalget, så han kan få sagen forelagt som dommer og ikke som en slags, jeg vil ikke sige medlem af socialudvalget, men i hvert tilfælde en tilstedeværende.

I den forbindelse vil jeg også svare fru Nathalie Lind, som var inde på, om man nu

ikke havde tillid til det folkelige element. Sådan tror jeg hun udtrykte det; det var i hvert fald det, der var meningen. Det er jo ikke et spørgsmål, om man har det, men det er et spørgsmål om, på hvilket grundlag man træffer beslutningen. Beslutningen kan udmærket være rigtig på det grundlag, den bliver truffet på, men grundlaget er for spinkelt. Det er derfor, vi ønsker, at man ikke alene skal basere afgørelsen på dette.

Der har været en del diskussion om antallet af sager. Når vi ikke har oplyst i bemærkningerne til vores forslag, hvad antallet af sager er, er det, fordi vi ikke ved det. Det er der måske nogen der ved; så vil vi meget gerne have det oplyst. Vores fornemmelse er, at der er stor usikkerhed om det. Det er sikkert rigtigt, at antallet af tvangsfjernelser er faldet, men samtidig er der tilsyneladende sket en kraftig stigning i frivillige anbringelser. Det er nok noget af det, vi er mest betænkelige ved. Det, der sker efter vores opfattelse, er, at man siger fra socialmyndighedernes side til forældrene: nu synes vi, De skal indgå en frivillig overenskomst med os; gør De ikke det, så fjerner vi Deres barn ved tvang, og det bryder De Dem vel ikke om?

Det gør forældrene ikke, og de forudser, at de på et senere tidspunkt har udmærket mulighed for at få deres børn tilbage, men tallene viser, at det har de ikke. Der vil meget tit følge en endelig fjernelse i forbindelse med den frivillige, som man er gået ind på under nogle forudsætninger om, at så skulle det nok gå og så blev det nok ikke så slemt. Det er noget af det, vi bryder os mindst om i denne sag. Derfor vil vi meget gerne i udvalget vende tilbage til disse tal, fordi vi sådan set mener, at frivilligheden i virkeligheden er en narresut, hvis den alligevel senere afløses af en tvang. Det gør den meget tit.

Størst interesse har der været om den eksisterende § 127, hvorefter de sociale myndigheder uden forudgående møde alene med udvalgsformandens tilsagn kan lade barnet afhente på bopælen af politiet og anbringe det uden for hjemmet. I første omgang sker det i 2 måneder, uden at man kan gøre noget ved det fra forældrenes side. Det er også den paragraf, ombudsmanden kraftigst har kritiseret. Det er derfor, vi nu har omformet § 126, fordi det er dér, vi føler at problemet ligger. Vi kommer ind på, at familien skal have en retssikkerhed. Vi føler, at man godt

[Mimi Jakobsen]

kan analogisere til en anholdelse, hvor man jo skal foretage en undersøgelse inden 24 timer. Det føler vi også man skal her.

Hr. Pilgaard Andersen, fremskridtspartiets ordfører, sagde, at 24 timer ikke var nok til at sætte sig ind i det omfattende materiale. Det kan da være rigtigt, men det er heller ikke det, de skal. Det, man skal gøre fra juridisk side, er at undersøge, om det juridiske grundlag er i orden, om barnet er psykisk eller fysisk truet i en sådan grad, at det er rigtigt. Fra rettens side skal man ikke gennemgå psykolograpporter 14 år tilbage i tiden. Det er ikke det, der er meningen; meningen er, at man alene tager hensyn til, om det juridiske grundlag er opfyldt.

Jeg vil i øvrigt godt gøre opmærksom på, at i retsplejelovens § 536 om samkvemsrettens udøvelse med fogdens bistand tager man langt flere forbehold. Der kan fogden nægte at medvirke til udlevering af et barn, hvis han mener, at det kan skade barnet, og han kan tilkalde en repræsentant for socialforvaltningen til at bistå ved gennemførelsen, ikke for at hjælpe fogden eller forældrene, men alene for at hjælpe barnet. Det vil sige, at fogden, i det øjeblik han bliver tilkaldt, har en domsmagt og selvstændigt kan træffe en afgørelse. Den retsgaranti gives der altså i sager, som drejer sig om et langt mindre problem, nemlig at få gennemført en samkvemsret for den ene eller den anden af forældrene. Den gælder ikke her, hvor man fjerner barnet, oftest fra begge forældre. Det finder vi er besynderligt.

Jeg vil gerne stille ministeren et spørgsmål. Man taler i § 123, nr. 2, om anbringelse af barnet på et psykiatrisk hospital – og i nogle tilfælde er det på en lukket afdeling – uden at de almindelige betingelser er opfyldt. Der har der været nogen tvivl om, hvad det overhovedet er for betingelser, man kan dispensere fra, når man gør dette. Jeg vil gerne bede ministeren om at kommentere min opfattelse af, at det, man dispenserer fra i disse tilfælde, er reglen om, at man er til fare for sig selv og andre. Det er altså et barn, der er tale om her. Jeg vil gerne spørge, om det er det, man dispenserer fra, eller det er noget andet. Det er et barn, der er tale om, og barnet skal være sindssygt for at blive indlagt på en psykiatrisk afdeling. Jeg er meget interesseret i det, fordi jeg ved, at § 71-udvalget har haft sådan nogle sager.

Der er i øvrigt i forhold til den sidste fremsættelse sket en ændring i den foreslåede § 125, idet vi ikke ønsker retten tiltrådt af hverken psykologer eller psykiatere, men ønsker sagerne behandlet efter de almindelige regler om borgerlige sager i lov om rettens pleje kapitel 43 a. Det betyder ikke, at vi fra CDs side nu kaster vrage på ekspertudtalelser eller noget som helst i den stil. Det betyder kun, at rapporterne fra disse grupper ikke skal tælle mere end sagen i dens helhed. Der er andre aspekter i sagen end psykolograpporterne, og derfor mener vi, at de bør i baggrunden. De skal stadig væk betyde noget, men det skal i høj grad være en helhedsvurdering, der ligger til grund.

Spørgsmålet om ankestyrelsen har også været nævnt. Jeg tror, det var fru Birthe Nielsen, der kom ind på det. Det er selvfølgelig rigtigt, at man kan anke, og det er i orden for så vidt, men her kommer vi altså ind på den langsommelige procedure igen. Det er et spørgsmål om, hvor lang tid der går, inden man får lejlighed til overhovedet at anke, og inden den ankesag går igennem, for sagen kan jo ikke behandles ved domstolene, førend ankestyrelsen har udtalt sig.

Jeg har sikkert ikke ret meget tid tilbage, men jeg vil gerne takke ordførerne for indlæggene. Det er med større eller mindre varme, jeg takker dem, naturligvis. Jeg synes, specielt fru Karen Thurø Hansen og fru Lis Starcke var meget positive, og jeg synes, det stadig væk kan give anledning til en meget god udvalgsbehandling, også forud for den lovgivning, der kommer. Jeg tror, alle, også ministeren, kan lære en hel del af den og finde ud af, hvilke tanker der egentlig rører sig. Det kunne måske præge ministerens tanker, inden man sætter sig ned og i meget høj grad tager hensyn til, hvad et udvalg er kommet frem med.

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg blev faktisk noget forbavset, da jeg hørte fra fru Mimi Jakobsen, at det, der skulle behandles inden 24 timer, kun var det juridiske grundlag. Vil det sige, at man ikke ønsker at varetage barnets tarv og heller ikke ønsker at varetage forældrenes muligheder for at gøre indsigelse over for socialforvaltningen og de beslutninger, der foreligger? Jeg synes, det er meget væsentligt, at foræl-

[Pilgaard Andersen]

drene også har en rettighed i det spil. Jeg mener ikke, at denne rettighed virkelig kan komme til udfoldelse, hvis man ikke kan stille alternative rapporter op, både psykologiske og pædagogiske, og derved også en vurdering af hjemmet. Jeg er bange for, at når der foregår en tvangsfjernelse, er det ofte psykologernes rapport, der er den mest tungtvejende. De har vurderet, at barnets tarv var truet. Jeg vil gerne spørge fru Mimi Jakobsen, om man, når man vurderer dette, ikke også skal prøve på at se på forældrenes interesser. Hvordan vurderer man hjemmet? Det er bl.a. det, psykologerne gør. Hvilket grundlag vurderer man det på? Jeg synes, det er meget vigtigt. Jeg sætter et stort spørgsmålstegn ved, når man skal vurdere et hjem, hvilket udgangspunkt man vælger. Jeg synes, det er meget vigtigt, at man får en uvildig rapport frem, og det kan ske inden for 14 dage. Jeg mener derfor, at fremskridtspartiets forslag er bedre på det punkt. Jeg forstod heller ikke, at CD var så skarp modstander af det, da vi havde det til behandling her i folketinget den 27. januar.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg vil gerne svare hr. Pilgaard Andersen ved at sige, at det måske godt kan give nogle tekniske problemer med de 24 timer. Det tør jeg ikke stå og sige det ikke kan. Jeg mener stadig væk, at det, det drejer sig om, er at få fremmet forældrenes mulighed for at reagere over for det overgreb, der er sket mod dem – med større eller mindre ret, det skal jeg ikke tage stilling til. De må have hurtigere lejlighed til at få det omstødt, at få gjort noget ved det, at reagere over for det, de i hvert fald vil føle som et overgreb. Om det så skal være 24 timer eller et andet tidsrum, kan man diskutere. Men vi føler faktisk, at tvangsfjernelse er så alvorlig en ting, at vi i virkeligheden sidestiller det med en anholdelse. Det er en alvorlig ting at fjerne et barn. At det er påkrævet i visse situationer, ved vi jo alle, men jo mere retssikkerhed man kan give, jo bedre.

Jeg forstår ikke rigtig hr. Pilgaard Andersen. Det forekommer mig, at hr. Pilgaard Andersen nærer større skepsis med hensyn til psykologudtalelser, end jeg gør. Hvem er det så, der skal give denne uvildige rapport om familien, som hr. Pilgaard Andersen omta-

ler? Det forstod jeg ikke rigtig. Er det psykologerne igen, eller hvem er det?

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

Jeg mener, det må være rimeligt, at forældrene har mulighed for inden for de 14 dage – når vi taler om fremskridtspartiets lovforslag, er det inden for 14 dage – at få en psykologvurdering både af barnets tarv og af forældrene og hjemmet, ud fra den betragtning, at der må være et alternativ til den vurdering, som socialudvalget eller dets formand har anlagt. Derved vil man nemlig kunne varetage forældrenes tarv.

Jeg vil gerne spørge, om fru Mimi Jakobsen ikke er bange for, at der kan ske det, hvis en dommer afgør sagen inden for 24 timer, at det vil være meget, meget vanskeligt at tage sagen op, fordi der ligger en dommerafgørelse. Jeg synes, det vil være meget, meget farligt at få en afgørelse ved en dommer, som ikke har haft mulighed for ligesom at sætte sig ind i sagen. Det kan han ikke – af gode grunde – inden for 24 timer.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg tror nok, jeg må diskutere videre med hr. Pilgaard Andersen i udvalget, for jeg forstår altså ikke hans holdning. Hr. Pilgaard Andersen er yderst kritisk med hensyn til psykolograpporter, når det gælder barnet, men samtidig vil han gerne give forældrene den mulighed, at de kan få nogle andre psykologer til at udtale sig om dem igen. Det fatter jeg altså ikke, men det synes jeg vi skal diskutere i udvalget.

Jeg vil også gerne diskutere i udvalget, hvad der kan lade sig gøre inden for 24 timer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

[Tredje næstformand]

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender. (Oprettelse af handicapråd).

[Af Birthe Nielsen (SF) m.fl.]

(Lovforslag nr. L 165. Fremsat 5/2 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Ritt Bjerregaard):

Den tanke, der ligger bag det lovforslag, vi i dag behandler, har jeg megen sympati for. Jeg finder, det er rigtigt, at der i kommunerne oprettes handicapråd, og det er naturligt, at spørgsmålet kommer frem i handicapåret, hvor der her og i andre lande gøres meget for at henlede opmærksomheden på de handicappedes problemer. Jeg mener, at der i befolkningen er en voksende forståelse for de handicappede, og går ud fra, at der mange steder vil være et behov for og også et ønske om at oprette særlige handicapråd.

I forbindelse med udlægningen af særfor sorgen blev der oprettet et centralt handicapråd, og der er også på amtsplan handicapråd. Det vil derfor være en videreførelse af tanken om, at der skal være et sted, hvor de handicappedes forhold særligt kan drøftes, hvis der i de enkelte kommuner oprettes handicapråd. Formanden for det centrale handicapråd, den tidligere arbejdsminister Erling Dinesen, har henvendt sig til mig for at drøfte det spørgsmål, og han har meddelt, at han nu vil arbejde for at føre tanken ud i livet. Det, som vi for øjeblikket må virke for, er, at der skabes en interesse for sagen, og at ideen bliver taget op over hele landet. Det er, hvad det centrale handicapråd vil arbejde for, og rådet er indstillet på, at det, der skal gennemføres, skal ske frivilligt. Jeg mener ligesom formanden for handicaprådet, at vi først må se, hvor langt vi kan nå ved frivillighed, og at det derfor er rimeligt at afvente, hvor-

dan det går med det initiativ, der nu vil blive taget af det centrale handicapråd.

På baggrund af det, jeg her har sagt, mener jeg, at tiden ikke nu er inde til at gennemføre et lovforslag om en obligatorisk ordning, som det er foreslået. Men det har været nyttigt, at spørgsmålet er blevet rejst, og jeg håber, at kommunerne nu vil arbejde med forslaget.

Taanquist (S):

Vi kan være enige i, at kommunerne bør inddrage eller bør rådføre sig med de handicappede og de handicappedes organisationer i spørgsmål, der vedrører handicappede. Vi havde håbet, at kommunerne i højere grad, end tilfældet er, ville have benyttet sig af de muligheder, som bistandsloven giver, nemlig til at inddrage en bredere kreds af forbrugere eller til at oprette et eller flere forbrugerråd. Det har de ikke gjort, og jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg nærer en vis skuffelse over, at man ikke har benyttet sig af den mulighed. Måske forstår man det godt. Fordi kommunerne har været lidt langsomme med at komme i gang med forbrugerrådene, har man fra forbrugernes side stillet kravene, og dér har man nok været noget nervøs for fra kommunernes side, at man skulle blande sig i personsager, men det kan man netop ikke gøre, og det skal man heller ikke gøre. Så det, der er tale om, er udelukkende at være med i oprettelsen af et bistandssystem til fordel for dem, der har behov for det. Netop på handicapområdet ville det være rimeligt, at man havde gjort en større indsats.

Men vi håber, at man nu i handicapåret og på baggrund af de initiativer, der bliver taget i handicapåret, vil give kommunerne et skub i den rigtige retning. Hvis det ikke er tilfældet, vil vi gerne på den ene eller den anden måde være med til at tilskynde kommunerne til at inddrage en bredere kreds af forbrugere i det sociale arbejde.

Brixtofte (V):

Venstre synes, at det er et sympatisk forslag, og vi er meget positive over for det. Vi håber, at man i udvalget får tid til at drøfte, om det lige præcis er den rigtige måde at gøre det på, eller om man kan gøre det på en anden måde. Men selve formålet med forslaget kan vi fuldt ud tilslutte os. Det må være